

מה אהבתי

מאריכין לו ימיו ושנותיו

לזכר נשמתם של מ"ה קדושי מירון תשפ"א

"כל המשלים פרשיותיו עם הציבור, מאריכין לו ימיו ושנותיו"

מה מרמזים
ווי העמודים?
רצון השם

לימוד בציפיות
ללא הפסק
נועם הנשמות

השבת הקרובה מקיימים
שמחת תורה בזעיר אנפין
מתחילים משמו"ת

למה להיפרד
מה'ערב רב'?
פתח דבר

רב, יכול היה משה ללמד דרך תשובה - לפני בניית המשכן.
כך היא דרך הצדיקים בכל דור ודור: לאסוף את נשמות ישראל הפזורות, ולקשרם באהבה וחובה, עד שיתחזקו וישבו לשורשם, לדרכי אבות. וזאת, אי אפשר לעשות יחד עם הערב-רב, המצננים את אמונת הצדיקים ומקררים את ההתלהבות לעבודת הבורא.
ולסיום, מלאכת הקודש של המשכן שנחתמת בפרשה זו מלמדת אותנו עוד, כי עבודת ששת ימי המעשה תלויה בהכנה לשבת קודש, בה שובתים אנו מל"ט מלאכות. אלה, הופכות לט"ל של תחיה עבורנו, ומי שזוכה, מלאכתו נעשית מאליה, בבחינת 'ששית ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קדש', היינו כפי שבמשכן שבתו ממלאכת הקמתו, לכבוד שבת, ואף במשכן היו עושים את המלאכה באופן ניסי ובסיוע ממרום, בא הכתוב ללמדנו שזאת נותר לדורות - אם אדם יאמין כי הכל בהשגחתו האלוהית והשפע יורד מלמעלה, אזי טל של שפע יושפע עליו מיום השבת בכל ששת ימי המעשה. אך אם לא ינהג כיהא בהכנה ליום השבת מששת ימי המעשה ובניצולו של יום גדול זה כראוי, ל"ט מלאכות שבת יהפכו ל"ט, לשון קללה בארמית, ובזיעת אפו יאכל לחם כל ימות השבוע.
ומי יתן ובזכות הדביקות בדרך החיים, ישלח הקב"ה רפואה שלמה לשני הנערים שנפצעו באסון מירון, וטרם שבו לאיתנם, אלעזר בן ראומה ויוסף עזריאל בן חיה מיכל לרפוא"ש בתוך שאר חולי ישראל.

ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אליהם אלה הדברים אשר צוה ד' לעשות אתם. לכאורה, צריך להבין: לאן נעלמו הערב-רב? מי שלח אותם מקהל עדת בני ישראל? הרי מאז שהוקם המשכן, היו כולם שותפים בו, "כל איש אשר ידבנו לבו", כלומר, מלכחילה רצה הקב"ה לכלול בנדבת המשכן את כל סוגי האנשים, גם מי שהוא בבחינת 'מוח' וגם מי שנחשב 'קליפה'. הערב-רב, הם ה'קליפה' ועם ישראל הוא ה'מוח'.
ומה קרה פתאום? מדוע משה רבינו לא מיישם את דבר ד'? למה הוא קורא רק לבני ישראל בלי הערב-רב? אלא, מבאר הזהר הקדוש, ברגע שנעשה העגל על ידי הערב-רב ונגרם הרג, מיתה וחטא לבני ישראל על ידם, אמר הקב"ה: מעכשיו, מעשה המשכן יהיה רק על ידי בני ישראל בלבד.
ולכן, מיד אחרי "ויקהל משה את כל עדת בני ישראל", כתוב קחו מאתכם תרומה לד'. והלשון מדויקת: קחו מאתכם, ולא "מאת כל איש אשר ידבנו לבו". וזאת, משום שכבר קבעו חז"ל: גדול המחטיאו יותר מההורגו. כלומר, חמור עונשו של מי שמחטיא את חברו, יותר ממי שהורגו. "שכל המחטיא את האדם יותר מן ההורגו, שההורגו הורגו בעולם הזה, ויש לו חלק לעולם הבא, והמחטיאו הורגו בעולם הזה ולעולם הבא".
אותו יום, למחרת יום הכיפורים היה. דווקא לאחר שהומשכה דרך תשובה ומחילה לישראל - יכלו בני ישראל להיקהל על ידי משה. אחרי שנבדלו מהערב-

פתח דבר

הרה"ח רבי מאיר נחמן אלחנן שליט"א ראש כולל קדושי מירון

ללכת בתמימות, בלי ערב-רב

המקרא, ולהקפיד מאד לסיים הפרשה בכל שבוע עם תרגום וגם חומש ורש"י כמבואר בארחות חיים להרא"ש ובטור סי' רפ"ה ושאר פוסקים. וחותרם בעל שבת הלוי כי טמונה בכך אף סגולה לילדים טהורים ויראי שמים: "והוא דרגא גדולה ליראת ה' טהורה עומדת לעד".
ויש שסברו כי אין חיוב חינוך, אך כתבו כי טוב הדבר לחנך את הנערים לכך. וכתב מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל, כי "לא נהגו בחינוך לשנים מקרא ואחד תרגום, אולם טוב הדבר לחנכו בזה".

שכאשר יגיע הנער לגיל י"ג שנים, לא תעבור עליו שבת אחת ללא שנים מקרא ואחד תרגום.
וכן פסק מרן הגאון רבי שלמה זמן אויערבך זצ"ל, כי "מחנכים את הבנים שנים מקרא ואחד תרגום, גם קודם שנעשו בני מצוות", וכן פסק בעל שבת הלוי, והוסיף מרן הגרי"ש הלוי וואזנר זצ"ל, כי כך נהוג היה בחו"ל, שילדים קראו את הפרשה בטעמיה ובתרגומה: "ופשיטא דצריכים להרגיל את הקטנים שהגיעו לחינוך לזה, כאשר ראיתי מעשה לרוב בחו"ל, והיינו קריאה בטעם

ואלה שמות

הלכות, טעמים ומנהגים בקריאת שנים מקרא ואחד תרגום

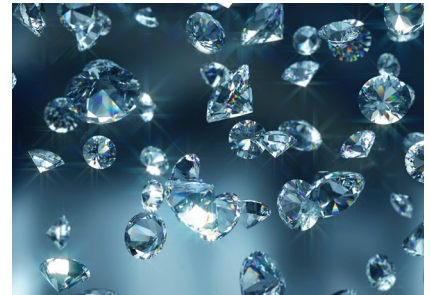
חינוך הקטנים לשמו"ת

עם זאת, לקטנים, יש דין חינוך, כמו שאר מצוות התורה, ועל ההורים להתחיל בהקניית ההרגל החשוב לילדם, כבר מגיל חינוך. יש אומרים כי ההרגל יתחיל בגיל שש ושבע, ויש אומרים כי מאוחר יותר. אך בוודאי הכל כדי

מתחילים משמורת

עצות והיגיים על מצוות קריאת
"שניים מקרא ואחד תרגום"

כמוצא שָׁלֵל רַב

הוא יושב כל השבוע לפצח סוגיות בעומק העיון, מפוצץ הרים ומשבר סלעים, שומר במלואם על הסדרים, תמידים כסדרן ומוספין (משמרים) כהלכתן.

אבל בעיה אחת היתה לו, "יש לי קושי עם 'שנים מקרא'. זה קצת יותר מדי בשבילי", היה טוען תדיר, כשגם הוא הבין שזו טענה חלשה ולא ממש משכנעת, הוא ידע שזה נראה שהוא מנסה למצוא נימוקים קלושים, כדי להתעלם מקיומה של המצוה.

השבוע שוב פגשתי אותו, וכה טען לי: "שלושים ארבעים פסוקים זה בסדר מבחינתי, אבל יותר מזה זה כבר כבד עלי. השבוע פרשיות 'ויקהל פקודי' מחוברות, 214 פסוקים. זה ממש המון! ובפרט אם מכפילים כל פסוק כפול שלש - פעמיים מקרא ופעם אחת תרגום, התוצאה היא 642 פסוקים" רטן.

האמת שהוא צודק, זה בהחלט המון, אבל הכל תלוי בהגדרה, איך אתה מתייחס לזה, הפסוקים הללו הם המון מה? המון עונשים או המון סוכריות ופרסים?!

ולמעשה כאן השאלה נשאלת: אתה העילוי הגדול, הכשרון המהלך, השקדן והמתמיד של הישיבה, גדול הדור הבא, האם זה מה שיבלבל אותך? האם זה הגיוני שעוד כמה

פסוקים לפה או לשם זה מה שימנע ממך מלבוא ולפגוש את פסוקי התורה?!
האם העובדה שפסוקי הפרשה תופסים עוד כמה עמודים בחומש, זה מה שיחסום ויחצוץ אותנו מלהתקרב ולטעום מצוף אמריה ונועם דבשה?! האם זה מה שימנע מאיתנו לקיים ולהקפיד על המצוה החשובה?!
... ..

להמתיק את הדבר וליישבו על הלב, אביא רעיון נפלא ששמעתי ממרן רבנו עובדיה יוסף זיע"א. וכה אמר הרב במתק לשונו הזהב:

"דוד המלך אומר בתהלים: "שש אנכי על אמרתך כמוצא שלל רב" (קט, קסב), מה הפרוש "כמוצא שלל רב"?

אדם אחד היה הולך תועה מסכן ביער, והנה פתאום הוא רואה לפניו ערימה גדולה שכולה יהלומים, מלא זהב ופיניקים. אבל הוא נמצא ביער, אין לו לא סלים או מזודות שימלא אותם, מה יוכל לעשות? מילא את הכיסים שלו, כיס המכנסים, כיס המעיל, אך עדיין נשאר שם עוד המון זהב. הוא כמובן שמח שמחה גדולה על כך שהוא הולך להיות עשיר גדול. אבל השמחה שלו קצת מהולה בתוגה, אומר לעצמו: "אח, חבל. נשאר פה כ"כ הרבה זהב, ואני ככה עוזב ומפקיר את זה והולך", הוא הרי אבוד ביער, הוא לא יודע מאיפה יוצאים, הוא לא יוכל לחזור לאותו מקום. וכך הוא הולך ומסתובב עד שהקב"ה הנחה אותו והוא יוצא ומגיע למחוז חפצו לשלום.

כשהוא הגיע לעירו, פלט אנחה ואמר: "חבל, לו ידעתי איך מגיעים לאותו מקום, הייתי לוקח עכשיו משאית אחת גדולה ומביא את הכל, והייתי נעשה מליארדר גדול".

"דוד המלך הרי היה חכם גדול, מלא חכמה ותבונה. גיבור במלחמתה של תורה, מקשה מתרץ ומפלפל. ולכן, מצד אחד הוא כ"כ שמח מהתורה, "פיקודי ה' ישרים משמחי לב", אבל מאידך הוא גם קצת בצער: "איי, כמה התורה ארוכה מארץ מידה ורחבה מיני ים, גם אם אני אחייה כמו מתושלח - לא אגמור את התורה הזו".

ולכן אומר דוד, מצד אחד: "שש אנכי על אמרתך", כי כמובן היה שש ושמח בכל מילה של תורה. אבל מצד שני - "כמוצא שלל רב",

הרגיש כמו אותו אדם שמצא ביער ערימה של זהב, וכואב לו שעדיין נשאר שם הרבה שהוא לא היה יכול לקחת... אם הייתי יכול לחיות יותר, אז הייתי שמח יותר כי כך הייתי יכול ללמוד עוד.

כך האדם צריך להיות שמח בלימוד התורה, לא רק באותה שעה שלומד בה, אלא צריך להיות כ"כ צמא ותאב ללמוד, עד שיאמר: מי יתן ויכלתי למצוא עוד שעה כדי ללמוד בה" עד כאן תוכן דברי קדשו של מרן זי"ע, מתוק מזהב ומפז רב.
... ..

ולענייננו אנו. אכן מספר רב של פסוקים יש בפרשה. אפילו לצדיקים נדמה זאת להם כהר גבוה! איך מוצאים כח וחשק לקרוא בסבלנות ולפרט שעה ארוכה את כל עבודת כלי המשכן והקמתו?

כל השאלות הללו מגיעות ומבצבצות, משום שאנחנו תופסים בטעות את לימוד שנים מקרא כ'משימה' או מטלה כבדה. אולם אם נשכיל ונדע להפכו מ'עונש' ל'עונג', אם נדע להרגיש כמו אותו אחד שמצא שלל ביער, והרגיש עצב על שאין לו עוד אפשרות לסחוב ולקחת יותר... אם נחוש שכל פסוק הוא יהלום, ונאמין שכל מילה שאנחנו קוראים מפרשיות המשכן היא למעשה אבן בבנין המשכן, הרי שאנחנו עוד עלולים להצטער שיש בפרשה שלנו רק 214 פסוקים, ולא 1000. (וראה אור החיים לח, כא).

חזק חזק ונתחזק!

המשכן הוקם 'השבוע' בראש חודש ניסן, וכפי שנקרא בפרשה: "באחד לחודש הראשון" (מ, ב ; יז), הנה הגם שטרם זכינו לראותו, ודאי שעצם הקריאה הזו על עסק העמדתו והקמתו, יש בה כדי להעלות עלינו כאילו אנו זוכים לבנותו, ממש דבר בעיתו. וכפי שאמרו רבותינו (מנחות קי.), כל העוסק בתורת הקרבנות - כאילו הקריבם.

עם סיומו של חומש שמות, נזכיר כי מותר ואף ראוי לקיים השבת - חגיגה משפחתית קטנה, 'מעין' שמחת תורה. להוסיף איזשהו תבשיל או חטיף מיוחד, שיר או פיוט חדש בסעודת שבת, ולומר לבני הבית, שזהו עקב השמחה הגדולה, על גומרה של תורה, סיום חומש שמות והתחלת חומש ויקרא.

||| תורתך שעשעי התשובות לחידות המתפרסמות בגליון זה

- 1 מלבד שתי אבני השהם שהיו באפוד, גם אחד מאבני המילואים של החושן, היה שמו 'שהם', כדכתיב (לט, יג) והטור הרביעי - תרשים שהם וישפה. 2 על הפסוק "את עמודיו ואת אדניה" (לה, יז), כתב רש"י: הרי חצר קרוי כאן לשון זכר ולשון נקבה, וכן דברים הרבה. (והם הדברים שמנה רש"י בבראשית לב, ט). 3 שלשה נקראו "עדות" - משכן העדות, לוחות העדות, ארון העדות, וסימנך: וכבוד ה' מל"א, עדות לישראל שהשכינה שרויה ביניהם (יד שאל). 4 ויעש את השלחן עצי שטים, אקתים אָרְכּוּ, וְאָקָה רָחְבּוֹ וְאָקָה וְחָצִי קָמְתוֹ (שמות לז, י), ס"ת שם הוי"ה ברוך הוא (כסא רחמים). 5 טעם אשר החזיר הכתוב כל הפרטים, ולא הספיק לומר ויעש כאשר צוה ה' את משה, על דרך אומרם ז"ל (ב"ר פ"ט) בכפל פרשת אליעזר עבד אברהם כי מתוך שחביבה עליו כתבה ב' פעמים, וכמו כן גילה הכתוב בענין מעשה המשכן כי חביב עליו ולזה נכתב ב' פעמים (אור החיים לו, יא). 6 מ, יז.

משיב דבר

רצון השם בעומק הפרשה

הקב"ה מעיד כי מחל לישראל

אלה פקודי המשכן משכן העדות. מהו העדות א"ר שמעון ב"ר ישמעאל עדות הוא לכל באי עולם שיש סליחה לישראל, דבר אחר עדות הוא לכל העולם שנתמנה מפי הקב"ה, א"ר יצחק משל למה הדבר דומה - למלך שנטל אשה וחיבבה יותר מדאי כעס עליה והניחה והיו אומרים לה שכנותיה אינו חוזר עליך עוד, לימים שלח לה ואמר כבדי את פלטין שלי והציעי את המטות שביום פלוני אבא אצלך. כיון שהגיע יום פלוני בא המלך אצלה ונתרצה לה ונכנס אצלה לפלטין ואכל ושתה עמה ולא היו שכנותיה מאמינות, אלא כיון שהיו מריחות ריח בשמים באותה שעה ידעו שנתרצה לה המלך.

כך הקב"ה חיבב את ישראל והביאם לפני הר סיני ונתן להם את התורה וקראן ממלכת כהנים, שנאמר "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים", אחר ארבעים יום חטאו, אותה שעה אמרו העובדי כוכבים אינו מתרצה להם עוד, שנאמר "אמרו בגוים לא יוסיפו לגור", כיון שהלך משה לבקש רחמים עליהם מיד סלח להם הקב"ה שנאמר "ויאמר ה' סלחתי כדברך". אמר משה: ריבון העולם הריני מפויס שמחלת לישראל, אלא הודיע לעיני כל האומות שאין בלבך עליהם, א"ל הקב"ה: חייר הריני משרה שכניתי בתוכם שנאמר "ועשו לי מקדש" ומכירין שמחלתי להם. לכך נאמר: משכן העדות, שעדות היא לישראל שמחל להם הקב"ה.

(שמות רבה, פרשה נ"א ד')

בני ישראל יכולים לחזור לאהבה ראשונה

ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אליהם - אלה הדברים אשר ציווה ה' לעשות אותם. ...ואמר לכולם ענין המשכן אשר נצטוו בו מתחילה קודם שיבור הלוחות, כיון שנתרצה לו הקב"ה ונתן לו הלוחות שניות וזכרת עמו ברית חדשה שילך ה' בקרבם, הנה חזרו לקדמותם ולאהבת כלולותם, ובידוע שתהיה שכנינו בתוכם כענין שציווה תחילה, כמו שאמר 'ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם', ולכן ציוו אותם משה עתה בכל מה שנצטוו בתחילה.

(דברים שמות ל"ה, א')

השכינה שורה בכל איש ישראל

והנה ידוע מה שכתב האלשיך, על פסוק (שמות כ"ה, ח') ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, שלא יהיו ישראל סבורים שהשם יתברך ישכון בבית המקדש לבד, רק שהעיקר שהשכינה תשרה בישראל. וזה אמר ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, כלומר ושכנתי בישראל אשכון ולא בבית המקדש לבד.

(קדושת לוי, שמיני)

כל אדם יכול להיות משכן ומרכבה לשכינה

משה רבינו ע"ה הזדכך את עצמו מכל מיני גשמיות עד שנעשה כולו רוחניות ונעשה מרכבה לשכינה והיה הוא תבנית משכן שלמעלה וממנו היו יכולים ללמוד בני דורו איך לעבוד את השם יתברך לזכות אל השגות משה רבינו. וזהו פירוש הכתוב ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם כלומר שכל איש הישראלי יזדכך עצמו מכל וכל כדי שיהיה מרכבה לשכינה,

אמנם לאו כל אדם יודע באיזה דרך ישכון אור לדעת מהיכן יבא לזכות להשגה זו, אמר הכתוב ככל אשר אני מראה אותך את תבנית המשכן וגו' ורצונו לומר ככל אשר אני מראה אותך לבני דורך את תבנית המשכן רצה לומר שאתה הוא תבנית המשכן שלמעלה וכן תעשו פירושו ואתם תלמדו לעשות כמו כן שתהיו מרכבה לשכינה כי כל האדם יוכל לבא להשגות משה רבינו. היוצא לנו מדברים אלו שתכלית העבודה הוא להזדכך את עצמו ויעשה מרכבה להשכינה כדי שיהיה שכנינו בתחתונים כמו שהיה כונת הבריאה שיהיה שכנינו בתחתונים ויתגלה מלכותו במהרה.

(מאור ושמש, תרומה)

היטהרות היא תנאי למשכן השכינה בתחתונים

וגוף ענין המשכן ומזבח וסדר עבודה הוא הורדת השכינה בתחתונים וסדר התיקונים וכפרות של חטאים וקינוח לכל מיני לכלוכים ופיו וקישוטי הכלה והוא נמשך על ידי שכנינו יתברך בתחתונים דמאחר שיש גילוי שכנינו יתברך בקרב לבות בני ישראל ממילא מתנקה כל לכלוך ונדחה הרע והחשך דעמיה שרי' נהורא וזהו המשכן רצה לומר מקום שכנינה. אבל מקדש רצה לומר מקום קדושה הוא ממש היפך משכן דקדושה רצה לומר הבדלה והפרשה שהוא דבר נבדל אבל שכנינה הוא השוכן ומתחבר ואין נבדל וכמ"ש השוכן אתם בתוך טומאותם (וכמ"ש יומא נ"ו סע"ב) מה שאין כן קדושה הוא הבדלה מטומאה. ומצינו משכן דאיקרי מקדש ומקדש דאקרי משכן (כמ"ש ריש עירובין) דכולא חד ושניהם אמת ביחד שהקב"ה שוכן בתוך בני ישראל וגם נבדל מהם.

(דבי צדוק הנחן מלובלין, רסיסי לילה, אות נד)

ברצון ואמונה זוכים להשראת השכינה

בזה"ק פירש ענין המשכן על תפלת האדם בכל יום. והוא שצריך האדם לברר השראת השכינה בכל דבר. כי וודאי מלא כל הארץ כבודו. אבל כפי אמונת האדם יוכל להרגיש השראת השכינה. ובבית המקדש היה הדבר בפועל. ועתה הוא על ידי אמונה כנ"ל. וכל התפלה על זה שמעיד האדם כי הכל מחיות השם יתברך. וכפי מה שנתברר להאדם כן יוכל לברר בכל דבר. וכפי מה שאדם רוצה באמת לברר מלכותו יתברך. כן יוכל להטות כל הדברים אליו יתברך.

(שפת אמת, תרומה תרל"ג)

ת"ח הרוצה להתעלות לא ישים מגמתו בכסף

וַיִּהְיֶה עֲמֹדֵי יַחְשֻׁקֵיהֶם כֶּסֶף, וְצִפְיֵי רְאִשֵׁיהֶם כֶּסֶף; וְהָם מְחַשְׁקִים כֶּסֶף, כֹּל עֲמֻדֵי הַחֶצֶר. י"ל בדרך צחות, ידידוע מזה"ק "ווי" היינו אות ו'ו' הרמז על עסק התורה, כמ"ש בזה"ק פקודי עה"כ 'ואת האלף וכו' עשה ויום לעמודים' ע"ש. וידוע העוסק בתורה מהראוי שיהיה הולך בתורה ממדריגה למדריגה, והנה אנו רואין כמה תלמידי חכמים והם עומדים על מדריגה אחת, הוא מפני שהם חושקים כסף ולמוד תורתם הוא בשביל שאהיה עשיר. זה שהכתוב שואל ומשיב 'ווי העמודים', ר"ל עוסקי התורה והם עומדים, הוא מפני 'וחשוקיהם כסף' כאמור, וזהו 'וצפוי ראשיהם כסף', שראשם משוקע בכסף, וידוע הכל בתר רישא גריה, זה שאמר והם 'וחושקים כסף כל עמודי החצר'.

(דברי ישראל, מודז'ץ)

חיים למוצאייהם

זווית אמונית בפרשת השבוע
מגדולי הדורות זיע"א ויבלחמ"א

ישועת השם כהרף עין

"ויביאו את המשכן וגו'" - אמר משה לפני הקב"ה איך אפשר הקמתו על ידי אדם אמר לו: עסוק אתה בידך, נראה כמקימו והוא נזקף וקם מאליו (רש"י ממדרש תנחומא)

בתו הגדולה של יהודי תושב אנטוורפן, תלמיד חכם וירא שמים מרבים, בעל משפחה ברוכה, הגיעה לפרקה ולאביה אין פרוטה לפרטה. חיפשו דירה בזול לזוג הטרי, ולאחר מאמצים מרובים, מצאו דירה קטנה בקומה שישית שעדיין הייתה מושכרת לאחרים. הם קנו אותה, על דעת כן שיקבלו את המפתח רק כעבור כמה חדשים מהחתונה, כשזו תתפנה. בינתיים, נשכרה יחידת דירור לזוג, והחל מסע חיפושים לריהוט מוזל לדירה העתידית. משפחת הכלה טמנה ידה בצלחת, כיוון

הכלה: "מה אעשה? הרי אני זקוק לכך מחר בבוקר". אמר לו האיש: "אין סיכוי שזה יקרה, צריך להגיש בקשה, ואורך כמה שבועות עד שהאישור מגיע. ובכלל, במקרה שלך לא נראה שתקבל אישור, כי הרכבת עוברת באותו כביש, וכדי להעמיד שם מנוף, יצטרכו לעצור אותה". האב אמר שהוא בוטח בקב"ה, אך בן שיחו אמר לו, "אתה יכול לבטוח כמה שאתה רוצה, אני לא רואה איך הדבר הזה קורה".

מה עשה אבי הכלה? נכנס לבית הכנסת ועשה מה שעשה עד כה: אמר תהלים, נתן צדקה והתפלל לה' שיעזור לו. ומה היה בסוף? בעל הריהוט מוכרח היה להוציא את הריהוט מביתו בכל מחיר. שילם לקבלן שהזמין לשפץ לו את הדירה שיוציאו מביתו, והקבלן התחיל לברר לאן הוא יכול לשלוח אותם. אדהכי והכי התברר לו, שהמזכירה שלו גרה באותו בנין שבו נמצאת דירת הזוג החדש, ולא רק באותו בנין, אלא גם באותה קומה, אך הדירה של המזכירה נמצאת בצד השני של הבנין - ושם, אפשר להעמיד מנוף בלי קשיים מיוחדים.

תוך ימים ספורים עברו כל הרהיטים דרך הדירה של המזכירה אל דירת הזוג החדש, כשאת הכל משלם בעל הרהיטים שהיה חייב לפנתם...

הבוטח בד' - חסד יסובבנו.

(מעובד משיחתו של הגה"ח רבי שמעון שפיצר שלי"ט א, 'הינני')

שאפילו לשלם על הריהוט המוזל לא היה להם. חוץ מתפילה וידיעה שאת ההשתדלות המעשית עושה משפחת החתן, לא היה בידם כיצד לסייע.

מטבע הדברים, יש שמסתכלים על אנשים כאלה בחוסר שביעות רצון כי סבורים שהם משתמשים עם בטחונם באופן בלתי נכון, ואז החוסים בה' בבחינת יבושו ויכלמו... אך, לילה לפני שהיו צריכים לקבל את המפתח של הדירה הקנויה, מקבל קרוב משפחתו של אבי הכלה, והוא גם סיפר לנו את הסיפור - שיחת טלפון מחברותא שלו, והלה מספר כי הוא מתעתד לשפץ את דירתו ועליו להיפטר מכל הריהוט הנוכחי של ביתו ומוכן לתת אותו חינם אין כסף. היהודי מיד התקשר למשפחת הכלה. הם באו לראות את הריהוט, ראו כי טוב והודיעו שיקחו אותו.

זאת יש להוסיף: אחת מהסיבות שמשפחת הכלה לא התעניינו בקניית ריהוט הייתה, כי חששו שלא יהיה להם היכן לאכסן אותם. וכאן, הפלא ופלא, הקב"ה הזמין להם ריהוט מושלם לילה אחד בלבד לפני קבלת המפתח של הדירה.

הסיפור עדיין לא תם. אבי הכלה ידע שלהעביר את הריהוט אל הדירה הקנויה בקומה השישית עולה סכום לא מבוטל של כסף. התקשר למוביל שאישר כי פירוק והרכבה יעלו לא מעט ואף יצטרכו להביא מנוף שיכניס אותם דרך החלון, וצריך אישור מיוחד להעמיד מנוף ברחוב. אמר לו אבי

כרת גומו

מילים ומקראות
לאורם של אונקלוס ורש"י

ניצד מתרגמים "ויקהל"

ויקהל משה. בתרגום אונקלוס בנוסח שלפנינו מילותיו הראשונות של הפסוק מתורגמות: וּכְנַשׁ מֹשֶׁה, יֵת כָּל כְּנֶשֶׁתָא דְבְנֵי יִשְׂרָאֵל וּבְרִשׁ"י מְדַגֵּשׁ כִּי וִיקְהַל" הוא לְשׁוֹן הַפְעֵיל, שְׂאִינוּ אוֹסֵף אֲנָשִׁים בְּיָדִים, אֶלָּא הוּא נְאֻסְפִין עַל פִּי דְבָרוֹ; וְתַרְגּוּמוֹ "וְאֶכְנִישׁ".

בשפתי חכמים כתב בשם הרא"ם שלא הבין מה ביקש רש"י לחדש בכך, ובביאור נחלת יעקב, כתב, שככל הנראה היו לפני רש"י שתי גרסאות בתרגום אונקלוס שלפניו, וביקש להוכיח כי הגרסה הנכונה היא וְאֶכְנִישׁ ולא וְכַנֵּשׁ.

וראה לדבר, כותב בעל מנחת יעקב, שכן תרגם אונקלוס בפרשת קרח "ויקהל עליהם קרח" ותרגומו הוא וְאֶכְנִישׁ.

"ורחצו" - לשון הווה, עבר או עתיד?

וְרָחֲצוּ מִקְוֵה מֵשֶׁה וְאַהֲרֹן וּבְנֵי אֶת יְדֵיהֶם וְאֶת רַגְלֵיהֶם. (שמות מ', ל"א)

בשבעת ימי המילואים שבהם עבד משה רבינו, לא קידשו מהכיר אהרן ובניו את ידיהם ואת רגליהם. ומן היום השמיני, קידשו בו רק אהרן ובניו, ומשה לא עבד עוד, רק "בו ביום", שהיה שמיני למילואים, "קִדְּשׁ מֹשֶׁה עִמָּהֶם".

זאת על פי שיטת רש"י שרק לעבודה טעונו קידוש ידיים ורגלים. והוא מסמך את הדברים על פי תרגום אונקלוס שתרגם: וְמִקְדָּשִׁין מִנִּיה מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וּבְנֵיהוֹן יֵת רַגְלֵיהוֹן. וכתב רש"י: וְרָחֲצוּ מִקְוֵה מֵשֶׁה וְאַהֲרֹן וּבְנֵיהוֹן יוֹם שְׁמִינִי לְמִלּוּאִים הָשׁוּוּ כְּלָם לְכַהֲנָה.

וְתַרְגּוּמוֹ: "וִיקְדָּשׁוּן מִנְה". אך יש לתת לב להבדלים שבין הנוסח שהיה לפני רש"י, "וִיקְדָּשׁוּן מִנְה", שהוא לשון הווה (כמו: רוחצים ממנו) לבין הנוסח שלפנינו וְמִקְדָּשִׁין מִנִּיה, שהוא לשון עתיד. ועוד, שעל פי הנוסח שלפנינו, שונה התרגום מפרשת הכיור שקראנו בשבוע שעבר (שמות ל', י"ט), ואומרים אנו בסדר הקרבנות מדי יום "ורחצו אהרן ובניו ממנו את ידיהם" וכו' שתרגם שם אונקלוס "ורחצו" - כיוון שהוא לשון ציווי ולא עוסק בעשייה בפועל.

נוסיף כי רבינו מיוחס ביאר שתיבת "ורחצו" שבפרשתנו, היא לשון עבר, ונועדה לספר כי ביום השמיני רחצו משה, אהרן ובניו מן הכיור, ואילו תיבת "ורחצו" שבפרשת הכיור, היא לשון הווה, שבאה אודות הציווי. לכן, תרגמה אונקלוס "ורחצו".

נועים הנשמות

שנינים וגוונים מחייהם
של מ"ה קדושי מירון תשפ"א

רה"ג רבי שמואל צבי
קלנסבל זצ"ל

אשרי העומדים
על סודך

בן עליה של ממש היה הרה"ג רבי שמואל צבי קלנסבל ז"ל זיו פניו העיד עליו עוד בהיותו צעיר לימים, כי אציל נפש הוא. עדינות וחן נסוכים היו על פניו, מילותיו שקולות ומדודות, וכל כולו אומר רצינות.

בישיבה התפרסם כמתמיד עצום, ששעות ארוכות אינו קם מעם הספר, בו הגה בעיון ובדבליקות. גם כשהקים את ביתו, עם בת הרה"ח ר' הלל לודמיר שליט"א, מחשובי חסידי סלונים - היה יושב במשך עשר שנים ארוכות - לאורך כל תקופת מגוריו בקרית ירושלים - בכולל של המשפיע רבי צבי מאיר זילברברג שליט"א, והוגה בתורה שני סדרים בני חמש שעות רצופות, ביגיעה רבה וללא הרף. יום מרגש ביותר היה עבורו כשזכה להתעטר בכתר הוראה לאחר שעמד בכור המבחן על כל הלכות שבת.

אך עם זאת, ולמרות גדלותו בתורה, באותן שנים לא חשב ליטול על עצמו כל משרה תורנית, למרות שהיה ראוי לכך במלוא מובן המילה. על שגיבות מעלתו אשר קנה באותן שנים יעידו דפי סידורו הרטובים מדמעות בברכות התורה, והדבר נמשך עד יומו האחרון - כאשר כך העידו מקורביו ומכריו המתפללים בשטיבל של חסידי רחמסטריווקא בביתר, בו היה נושא את קולו המשתפר בערגה כעבד לפני קונו בפסוקי דזמרה מדי שבת בשבתו, כשהוא מחדיר יראת הרוממות בקרב כל מתפללי השטיבל.

לימים הוצעה לו משרת ראש הכולל של החסידות בביתר. הוא סירב תחילה בתוקף. רק לאחר הפצרות מרובות נעתר והחל לכהן במשרה רמה זו, כשהוא שומר מחד על ענות החן שבה ניחן, אך מאידך החל

להשפיע מעמקי תורתו והגיגותיו על האברכים ששתו בצמא את דבריו.

סדר יומו החל בכל בוקר בשעה חמש, בסדר לימוד בן שלוש שעות כהכנה לתפילה. לאחר התפילה כשנכנס אל הכולל, מעולם לא עסק בדברים בטלים, ואפילו להפסקה קלה לא יצא באמצע הסדר. כנטות צללי ערב שימש כשואל ומשיב בישיבה לצעירים 'מאור עיניים', והבחורים קנו הימנו דרך סלולה בעבודת הבורא ובהתמדה בחשק ושקידה.

בקיאותו בכל מכמני התורה הייתה מבהילה, בכל מקום ששאלו אותו ידע להשיב על אתר, ובכל שלושה חודשים היה נבחן במסגרת מערכת המבחנים של ארגון 'דרשו' על מאה וחמישים (!) דפי גמרא.

מכריו מספרים כי לא נותר בביתו לנוח בשבת, וקיים את מאמר חז"ל בתנב"א: "שבת - יעשה כולו תורה", וכך היה מיד שב אחר סעודת יום השבת, להגות בתורה ברציפות עד שעת המנחה.

למרות שבקיאותו בתורה הייתה לשם דבר, וידעותיו המפליגות הפליאו כל שומעיהם, את מספר הטלפון שלו, כך סיפור מכריו, התקשה לזכור. כך לגבי כל דבר שאיננו רוח... ומנגד, לא מנותק מן הבריות היה: צרכי הפרט נגעו לליבו, הוא הבחין במצוקות וחסרונן של נפשות רבות, ודאג בחסדו לסייע להן בדרכים ייחודיות משלו, מתוך דאגה כנה.

בהאי קטירא איתקטר, במעלות קדושים וטהורים בהר מירון, בל"ג בעומר תשפ"א, יחד עם מ"ד הנספים הנוספים שעלו למתיבתא דרשב"י בהאי עלמא.

הנהגת אליהו

פנינים מספר
הזוהר הקדוש

מתוך 'אגן הסוהר' בעריכת
הג"ד מיכאל פלג שליט"א

לשנת ימים מעשה מלאכה ובימים השביעי יהיה לכם קדש שבת שבתו לייקח פליהעשה בו מלאכה יומת:

כשנכנסת שבת, כל האשים של האש הקשה ואפילו אש הגיהנם נטמנות ונכבדות.

בא יראה, פיון שנכנסת שבת ונטמנת אותה מדגרה, כל האשים של האש הקשה נטמנות ונכבדות, ואפילו אש הגיהנם והרשעים שפגיתנם יש להם מנוחה, וכלם מעלה ומטה יש להם מנוחה.

וכשישראל מברכים על האש, יוצאים כל האשים שטמונים וכשיצאת שבת וישראל מברכים על האש, אז יוצאים כל האשים שטמונים, כל אחד ואחד למקומו. וכדי שלא לעזרר אש אחרת, פתוב לא תבערו אש בכל משבתים ביום השבת, והרי פרשה.

ואש המזבח למה?

התמקנו מרפבות, התמקנו מנחות כנגד רבונכם. אז יוצאת רוח אחת מצד הדרום, ואותה רוח נפרשת על כל אותם חילות ומנחות של צד ימין, ומתלבשות בו, ואותה רוח נקראת לבוש כבוד של שבת. אז השלחות של העולם הזה מתקנות בהיכל אהד. אשרי חלקו של אותו אדם שסדור שלחנו נראה שם כראוי, והכל עומד מתקן פלי בושה, איש פפי כחו.

הטעם ששנכנסת שבת, צריכים לרחץ עצמם משמוש החל. כשנכנסת שבת, צריכים אותו עם קדוש לרחץ עצמם משמוש החל. מה הטעם? משום שפחל רוח אחרת הולכת ומשוטטת ושורה על העם, וכשרוצה אדם לצאת מאותה רוח ולהקנים ברוח אחרת קדושה עליונה, צריך לרחץ עצמו כדי להשרות עליו אותה רוח עליונה קדושה.

ששה ימים נאחזים בסוד נקדה קדושה אחת,

בא יראה הסוד העליון של הדבר. כל אותם ששה ימים נאחזים בסוד של נקדה קדושה אחת, וכל הנמים אחזים בו.

ויש ימים אחרים שעומדים מבחזין בצד האחר, ויש ימים אחרים שעומדים בפנים מעגול קדוש, ואחזים בנקדה קדושה.

וישראל קדושים, וכל אלו שמתעסקים בנקדשה, כל ימי השבוע, נאחזים כל אלו הששה ימים, באלו הששה ימים שבפנים שמתאחדים בנקדה ההיא, נאחזים בזו פדי לשמור אותם, וכל אותם ששש ימי השבת אותה נקדה היא נספרת. פיון שנכנסת שבת, אז עולה אותה נקדה ומתעשרת ונאחזת למעלה, וכלם טמונים בתוכה.

בא וראה, יש ימים ויש ימים. ימי חל, כמו שנאמר, ואלה עומדים מחזין לעמים. ימי השבת, שהם ימי השבוע. עומדים לישראל. וכשעולה הנקדה הזו, הפל נגנו, והיא עולה. פיון שהיא עולה, אז נקראת שבת.

שבת - ש' בת. סוד שלשה אבות שנאחזים בבת יחידה,

מה זה שבת? אם תאמר בשביל שביטה, שבתוב פי בו שבת - יפה הוא. אבל סוד הדבר - פיון שעולה הנקדה הזו והאור מאיר, אז היא מתעשרת באבות. פיון שהיא מתעשרת באבות, אז מתחברת ונאחזת בהם להיות אחד, והכל נקרא שבת.

שבת - ש' בת. ש' הרי פרשה, הסוד של שלשה אבות שנאחזים בבת יחידה, והיא מתעשרת בהם, והם בעולם הפא, והכל אחד הוא. והוא ש' בת, להיות הפל אהד.

שבת הגדול,

ואם תאמר, שבת הגדול, והוא למעלה, למה נקרא שבת? אלא ודאי כך הוא. וסוד הדבר - בכל מקום הנקדה, שהיא עקר של כל העין, נקראת בת, כמו שנאמר (תהילים ז) שמיני פאישון בת עין, משום שהיא נקודה (נקודה) העקר של כל העין, והיא נקראת בת.

העולם הפא הוא היכל לאותה נקדה עליונה

העולם הפא הוא היכל לאותה נקדה עליונה, וכשהיא עומדת ונוטלת בכנפיה את האבות להתעשר למעלה, הפל נקרא שבת. וכשהאבות מתעשרים למעלה בתוך הנקדה העליונה, נקרא שבת. וכשנקדה תחתונה מתעשרת באבות, נקרא שבת.

(מתוך דברי חזו"ק ויקהל עמוד 7ד)

סיפור של שבת

ויעשו את הפסח בהרחבה גדולה

מעשה בחבית

יהודי אחד אשר לפרנסתו עסק בהכנת יי"ש ומכירתו, הכין פעם לפני פסח חבית גדולה של יי"ש, ובקש להעבירה אל המדינה הסמוכה על מנת למכרה שם, כדי להרויח ולכסות את צרכי הפסח הקרב ובא בהרחבה.

בימים ההם נדרשו סוחרים המשקאות לרשיון המתיר להם מסחר זה, אך יהודי הלך לא השיגה ידו כדי רשיון ונאלץ לסחור בחשאי. אי לכך הטעין החבית על עגלתו וכיסה מעליה חבילי זמורות קש ותבן בכדי להסתירה ויצא לדרכו.

איתרע מזלו ובהגיעו אל בית המכס עצרוהו המוכסים ומשמשו בכליו ועד מהרה נתגלתה החבית ומכיון שלא היה בידו רשיון החרימו את החבית הימנו ושלחוהו לדרכו.

בצר לו נסע אל רבי אלימלך מליז'ענסק זי"ע והשיח צרתו בפניו, הורה לו הרבי כי יחזור מיד אל בית המכס ויטען שם כי החבית אינה מליאה ביי"ש כי אם במים, ואדרבה יטעמו ויוכחו כי כדבריו כן הוא ואכן כך עשה ונכחו כדבריו והחזירו לו את החבית ופטרוהו לשלום, שמח היהודי ופנה משם אך כשחשב על מעשה ניסים הלך נענמה רוחו בקרבו על כי הכין יי"ש משובח בחביתו, ועתה היא מליאה רק מים ולכן שב אל בית הצדיק להתאונן על צרתו החדשה, ניחמו הצדיק באמרו: ר' יהודי טעם נא בעצמך האם מים הם או יי"ש? ואכן נהפכו המים חזרה ליי"ש ומכרו בריוח נאה והיתה בביתו הרחבה גדולה לימי החג.

מעשה בטבעת

למלך אחד אבדה טבעתו היקרה. הוציא המלך כרוז שמי שימצא את הטבעת יעשירהו המלך עושר רב. וכמו כן כל מי שיש את נפשו

לחפש אחריה, יכול ליטול מעות מאוצר המלך עבור הוצאות החקירה שיידרשו לו.

הימים היו בימי האביב, ובאותה עיר התגורר יהודי אחד עני ורש. כשמעו את דבר המלך, פנתה האשה אל בעלה לאמור: הן עוד מעט יתקדש חג הפסח, ובבתינו אין כל. לך נא אל חצר המלך והציע עצמך לחפש אחר הטבעת, ובמעות שיתנו לך תביא אל בתינו את צרכי החג, ולהשם הישועה. שמע האיש לקולה, והלך לחצר המלוכה להציע את עצמו, אך נצרך לסך דמים עבור צרכי החיפוש, ואכן נתנו לו מבוקשו והוא פנה להכין צרכי הפסח.

שם אחד מיועצי המלך היה "דייני" והוא שונא ישראל מובהק, ועלה בדעתו לעקוב אחר היהודי, ואכן ראהו פונה לשוק וקונה את צרכי הפסח ויחר אפו עד למאד. ולמחרת כשיצא המלך לטייל בין הערביים פנה אליו היועץ הרשע ואמר לו: בא אלינו איש יהודי לצחק בנו. נטל מלא חופניים מעות להוצאות חיפוש הטבעת ופנה להכין סעודה גדולה ולהטיב

עצמו ביו. כשמוע המלך דבר זה הבקש להיווכח בעצמו הנכונים הדברים, ואמר אל יועצו: "הבה ונלך אל בית היהודי". הלכו לשם ואכן ראו בעד החלון את הבית מלא אורה והיהודי מיסב בראש אל שולחן ערוך עם אנשי ביתו וכמה אורחים מסובים עמו.

קרב המלך אל החלון לשמוע מה שחים בני הבית. והנה שמע את בעל הבית מקריא בקול פיסקא, וכל המסובים עונים אחריו "דייני" וכן בכל פיסקא ופיסקא.

הרהר המלך בדברים וסבר דעתה יושב היהודי עם מרעיו ודנים אודות הטבעת ושואלים ומבררים על כך והם עונים כולם "דייני", דיינו, שסוברים שיועצו של המלך "דייני" הוא זה שידו במעל. ולכן ציווה המלך על אנשיו לכפות את היועץ דייני ולייסרו עד

שיודה, ואכן הודה הרשע שידו שלח בטבעת המלך וגנבה, וליהודי היתה אורה, וצרכי הפסח בהרחבה גדולה.

מעשה בקוף

מעשה ביהודי ששכר בית מזיגה מאדון הכפר. פעם אחת בא אצלו האדון והתפאר לאמור: "הן אני מחיה אותך, ובלעדי היית גווע ברעב". ח"ו, ענהו היהודי: "הבורא יתברך שמו, הוא הזן ומפרנס מקרני ראמים עד ביצי כינים, ואף אותי הוא זן בחסד וברחמים, אתה הנך רק השליח טוב להזמין לי פרנסתי, אך הרבה שלוחים למקום.

חרה אף הפריץ לשמע הדברים, וצווה על היהודי להסתלק מיד מבית המזיגה באומרו "נראה מהיכן ירק זה חי".

חלפו מספר שבועות וקרבו ימי הפסח, ובית היהודי ריק. ישב היהודי והתחזק באמנתו כי הקל הטוב יזמין לו פרנסתו במהרה.

פריץ זה היה מגדל בביתו קוף לשעשוע, ביום ההוא ירד האדון אל חדר אוצרותיו בכדי לסדרו, והקוף נסרך אחריו, כדרכו נטל אי אלו מטבעות זהב שהועמו והבריקים ברוק פיו.

הקוף שמתבעו עושה מעשה בני אדם ראה כי נוטל הוא המעות אל פיו, וסבר כי האדון בולע את המעות, נטל אף הוא מטבעות זהב רבות ובלעם באין רואים עד שחלה ומת. כשראה האדון כי נתפגר הקוף, חשב להתל ביהודי המסכן. קרא למשרתיו וציווה להשליך את הנבילה אל תוך בית היהודי.

ישב היהודי בביתו ולפתע שמע רעש חזק ולאחר מכן וקול מתכות מתגלגלים על הארץ. הלך לבדוק מה אירע ולפליאתו ראה נבילה מושלכת וסביבה מטבעות זהב לרוב, נטל את המעות ומיהר לשוק לקנות צרכי הפסח בהרחבה גדולה, מתוך שבח והודיה להשי"ת על ישועתו.

בליל חג הפסח שיגר הפריץ את שליחיו לבית היהודי לראות האם היה לו במה לערוך שולחן, ועד מהרה שבו לומר לו כי בית היהודי מאיר למרחקים ושולחנו מלא כל טוב, שמע זאת הפריץ ומיהר לבית היהודי לראות הנכון הדבר, כבואו שמה סיפר לו היהודי לפי תומו את ידי ההשגחה כי הזמין לו השם מטמון אל ביתו בדמות קוף מלא מטבעות... שמע זאת הפריץ ותפעם רוחו בהפטירו "צדקת ממני, ה' אלוקים הוא לבדו הזן ומפרנס".

וליהודי היו צרכי פסח בהרחבה גדולה.

(הרה"ק המגיד מקוזניץ זי"ע נהג לספר שלושה סיפורים בשבת מברכים ניסן (ויש אומרים: בשבת הגדול) ואמר, שיהודי המספר סיפורים אלו בשבת מברכים חודש ניסן, יזכה להמשיך שפע ברכה ופרנסה, לו ולכל בני ישראל, שיוכלו לחוג את חג הפסח בהרחבה גדולה)

מדוע משה פתח במצות השבת ורק לאחר מכן ציווה על המשכן?

ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קדש שבת שבתון לה' כל העשה בו מלאכה יקח (לה, ב)

פסיקתא זוטרתא: "משעה שאמר לו הקב"ה למשה רבינו 'ועשו לי מקדש', עד השלמת מלאכת כל המשכן, הזהיר על השבת, שנאמר 'אך את שבתותי תשמורו' (לעיל לא, יג), וכיון שבא משה לומר לישראל על מלאכת המשכן, התחיל בשבת במה שפסק למעלה, ואח"כ התחיל במלאכת המשכן. לפיכך דברו רבותינו במשנתנו, במה שפוסקין מתחילין, 'במה מדליקין ובמה אין מדליקין, אין מדליקין לא בלכש...'"

רש"י: "הקדים להם אזהרת שבת לצווי מלאכת המשכן, לומר שאינה דוחה את השבת."

רמב"ן: "הקדים השבת, לאמר כי ששת ימים תעשה מלאכת אלה הדברים ולא ביום השביעי שהוא קדש לה'. ומכאן שאין מלאכת המשכן דוחה שבת."

רבי חיים פלטיאל: "הגיד לכם שבת תחלה שאם היה מגיד לכם מעשה משכן תחילה היה חביב עליכם ושוב אפי' היה מגיד להם מעשה שבת שוב, אפי' כשיגיד להם מעשה משכן לא יעשו בשבת."

מדוע הנשיאים הביאו את אבני הזהם ואבני המילואים?

והנשיאים הביאו את אבני הזהם ואת אבני המילואים לאפוד ולחשן (לה, ב)

רש"י: "אמר רבי נתן: מה ראו נשיאים להתנדב בחנוכת המזבח בתחילה, ובמלאכת המשכן לא התנדבו בתחילה? אלא כך אמרו נשיאים: יתנדבו צבור מה שמתנדבין, ומה שמחסירים אנו משלימין אותו. כיון שהשלימו צבור את הכל, שנאמר (לקמן לו, ז) 'המלאכה היתה דים', אמרו נשיאים: מה עלינו לעשות? 'הביאו את אבני הזהם...', לכך התנדבו בחנוכת המזבח תחילה. ולפי שנתעצלו מתחילה נחסרה אות משמם, 'והנשיאים' כתיב."

רשב"ם: משום ששמות השבטים שלהם היו כתובים עליהם.

בכור שור: "כל אחד אבן אחת לחתום כל שבטו, ושני אבני שוהם הביאו בין כולם, שהיו כל השבטים חתומין בהם."

חזקוני: "כשעלו ישראל ממצרים כל איש שאל לפי מעלתו."

מלבי"ם: לא נשאר לנשיאים מה לנדב, פרט לאבני השוהם ואבני המילואים.

בעין הפרשה

מבט והגות לפרשת שבוע

שמירה מיוחדת - דווקא על המעיל!

בפרשתנו אנו מצווים שוב על שמירת המעיל, שלא יקרע - ופי' המקעיל בְּתוֹכוֹ כְּפִי תִקְרָא שְׁפָה לְפִיּוֹ סָבִיב לֹא יִקְרַע . וכפי שפירש רש"י (בפרשת תצוה מחז"ל, במסכת יומא), כי 'הקורעו עובר בלאו, שזה ממנין לאוין שבתורה'. והקשו כמה מהמפרשים, שאם כן, היה לו לכתוב 'שפה יהיה לפיו סביב... לא תִקְרַע' ומדוע כתוב לא יקרע, שמשמעו קריעה שנעשית מאליה?

על קושיה זו תירץ הגאון רבי יוסף רוז"ן מרוגאטשוב זצ"ל, בצירוף קושיא נוספת שהתקשו בה רבים, מה חידוש יש בלאו זה של 'לא יקרע' הנאמר במעיל, הלא כל השחתת וקריעת בגדי כהונה אסורה, מצד 'לא תעשון כן לה' אלקיכם'.

וביאר הרוגאטשובר, שבשאר איסורי מחיקת השם, ניתוץ מזבח, השחתת כלי הקודש וכיוצא בהם, אין האיסור אלא כשהוא משחית את הקודש בידיים, אבל בגרמא מותר, אולם במעיל יש איסור גדול מזה, שאסור גם לגרום קריעת המעיל, כמדויק בלשון הכתוב, לא יקרע.

על פי דברי הגאון מרוגאטשוב, יאירו באור יקרות דברי הגאון רבי אליעזר טרילינגר זצ"ל מתלמידי רבי העשיל מקרקא, שבתירוצו על קושיא זו, הביא בשם רבינו בחיי, שהשי"ת יש לו כביכול שמונה בגדים כמו בגדי כהונה, וזהו מה שנאמר באיכה, 'עשה ה' אשר זמם', ודרשו חז"ל במדרש רבה שם: שקרע את המעיל, 'מבצע פורפירא שלו', דהיינו שבחורבן בית המקדש קרע השי"ת כביכול את המעיל שבבגדי הכהונה העליונים.

בדרך זו, פירש הגר"א טרילינגר, כי זהו הציווי 'לא יקרע' - שלא נחטא ונגרום בזה שיקרע חלילה המעיל של מעלה, כפי שאכן אירע כשחטאנו שנקרע המעיל כביכול, וכמו שדרשו חז"ל על הפסוק 'ונתצתם את מזבחותם וגו' לא תעשון כן לה' אלקיכם': 'אמר רבי

ישמעאל, וכי תעלה על דעתך שישראל נותצין את המזבחות?! אלא שלא תעשו כמעשיהם, ויגרמו עונותיכם למקדש אבותיכם שיחרב'. וכך יש להוסיף על דברי המדרש, בצע אמרתו - מבצע פורפירא שלו - קרע את המעיל על ידי חטא העם, 'אשר צוה מימי קדם' - שעל זה צוה לשמור על שלימותו על ידי עשיית טוב, כדי ש'לא יקרע'.

בדבר זה צריך כל אחד ואחד

לשאול ולחקור את עצמו: 'איזהו מקומן של זבחים?' מה אני עושה בשביל בנין המקדש וכליו? האם חפץ אני להיות מה'בונים' או מה'סותרים' חלילה? יש מעשים שאנו עושים בכל יום שבהם אנו אורגים את הפרוכת, מכינים את המעיל, בונים את בית המקדש של מעלה

ומקרבים את בניין הבית העתידי. אבל לעומת זאת, יש חלילה מעשים שבהם אנו קורעים בידיים את המעיל, מחריבים את בית המקדש של מעלה...

זוהי אפוא עבודתנו, להפקיד 'שומרים' על עצמנו ש'לא יקרע' המעיל, שלא נהרוס ונחריב חלילה במעשינו הרעים, את מה שאנו בונים בתורתנו ובמצוותינו. (עי' רז"א דאחד)

זוהי אפוא עבודתנו, להפקיד 'שומרים' על עצמנו ש'לא יקרע' המעיל, שלא נהרוס ונחריב חלילה במעשינו הרעים, את מה שאנו בונים בתורתנו ובמצוותינו

פסוק לי פסוק

כי רק ע"י "שאלות ותשובות" - יתחקקו הדברים בלב השומע (תפארת ישראל אבות ו, ו)

מקרא

- מה הביאו הנשיאים? (לה, כז)
 - את אבני השוהם
 - את אבני המילואים
 - שתי התשובות נכונות
- "ויצף אתו זקב טהור", את מה? (לז, כו)
 - מזבח הקטורת
 - הארון
 - המנורה
- מתי הוקם המשכן? (מ, ב; יז)
 - באחד לחודש השני
 - בכ"ה לחודש כסלו
 - באחד לחודש הראשון בשנה השנית

תרגום אונקלוס

- והנשיאים הביאו (לה, כז)
 - ראשי השבטים הגדולים חשובים
 - העננים
 - שתי התשובות נכונות
- ועבירו קול במחנה (לו, ו)
 - הכריזו
 - חברך חברא אית ליה
 - בת קול מן השמים
- במראת הצבאת (לח, ח)
 - במראות של שרי הצבא
 - במראות של הצדיקים
 - במראות הנשים שהיו באות להתפלל

רש"י

- מהו "חח"? (לה, כב)
 - טבעת על האצבע
 - עגיל על האוזן
 - צמיד על הזרוע
- כמה מזמורים אמר משה רבנו בתהלים (לט, מג)
 - רק תפלה למשה
 - י"א מזמורים, מ-צ' עד ק'
 - תפלה למשה ומזמור לתודה
- מי הקים את המשכן? (לט, לג)
 - משה רבנו לבדו
 - בצלאל ואהליאב
 - משה התחיל, ונזקק מאליו

אור החיים

- מה נרמז בכתוב "ויצאו כל עדת בני ישראל" (לה, כ)
 - לרמז שיצאו כולם כאחד בזריזות
 - להביא נדבה ולא נתעכבו
 - שיצאו בדרך ענוה
 - שהמתינו טרם צאתם, ולא כתינוק הבורח
- מדוע כפל כל פרטי המשכן פעמיים (לו, יא)
 - כי חביב לפני ה' מעשה המשכן
 - אחד כנגד משכן שבמדבר, והשני כנגד משכן שילה
 - אחד כנגד מקדש ראשון, והשני כנגד מקדש שני
- מה היו אומרים בשעת המלאכה? (לט, א)
 - הרי אנו עושים דבר זה כאשר צוה ה' את משה
 - ויהי נועם ה' אלוקינו
 - לשם יחוד קודשא בריך הוא

תורתך שששעי

חיידודים ושאלות

- אבני שוהם היו כידוע שתיים, אולם כשתדקדק בפסוק, תמצאם שלשה
- חצר, מחנה, שמש, רוח ואש - מכנה משותף אחד (כפול שתיים) לכולם יש.
- 'וכבוד ה' מלא את המשכן' (שמות מ, לד), כאן רמז לשלשה דברים שנקראו עדות.
- מידות השלחן ברחבו וגובהו, מרמזות אשר זה השלחן אשר לפני ה'.
- יפה שיחתן של עבדי אבות, וגם המשכן של הבנים, כי יקר ונכבד הדבר בעיני האלוקים.
- לומדים תרגום. מהו הפסוק שזהו תרגומו: וְהָיָה בְּיָרְחָא קְדָמָא, בְּשַׁתָּא תַּנְיָתָא - בְּמַד לְיָרְחָא, אִתְקַמַּם מִשְׁכְּנָא

הפתרונות מופיעים בגליון הנכחי

0795-100-200

התקשרו לקו
'מה אהבתי'

הגרלות יוקרתיים
מחכות לכם מדי שבוע

עונים חוכים

